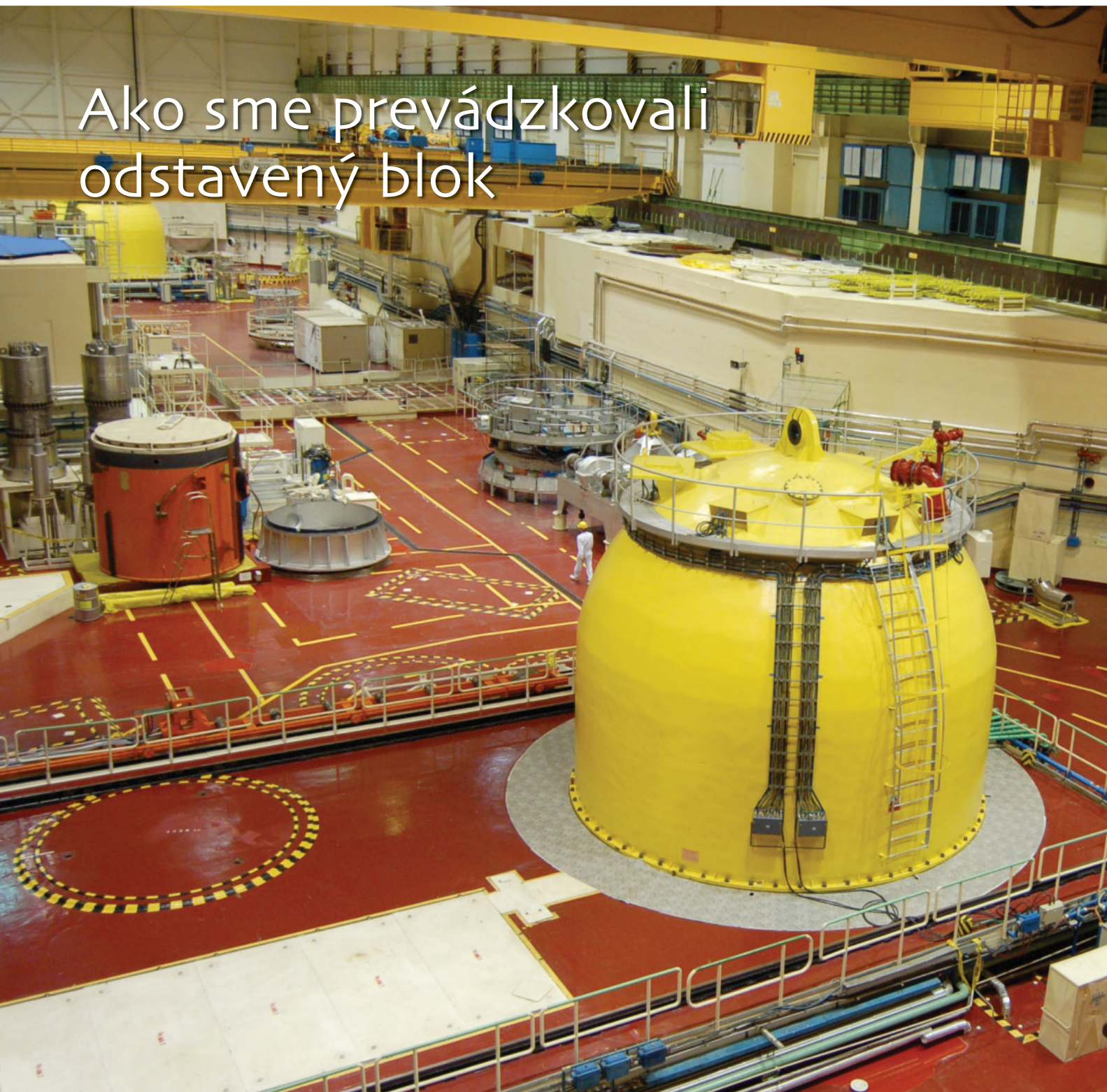

Ako sme prevádzkovali odstavený blok

OBSAH

JAVYS

**Dennodenne riadime, informujeme,
vzdelávame a slúžime**

Rozhovor s vrchným riaditeľom
Divízie riadenia Jadrovej a vyradovacej
spoločnosti Ing. Štefanom Šabíkom

Prevádzka jadrových zariadení JAVYS**Vplyv prevádzok JAVYS
na životné prostredie****Ako sme prevádzkovali
odstavený blok****Pravidelné stretnutie
s Úradom jadrového dozoru SR****Pozvánka do Infocentra JAVYS**

REGIÓN Y

**Tip na cyklovýlet
Beckovský hrad****Zaujímavosti z regiónu
Jaslovských Bohuníc****Zaujímavosti z močovského regiónu**

RELAX

Február v záhradke**Rexton: Kráľovičov povoz****Biba a jej „família“****Zdravie z čerstvých štiav****Krížovka**

4

5

11

12

14

15

Pár riadkov na úvod

Vážení čitateľa JAVYS Žurnálu,

pred rokom sme vás prvýkrát oslovili s novým periodikom. Verím, že sa stal súčasťou vášho čítania a ak si v každom čísle nájdete pre vás novú informáciu, sme spokojní.

Meno našej spoločnosti – JAVYS by vám už nemalo byť neznáme a informácie prinášané v minulom roku do značnej miery priblížili naše činnosti.

Sme radi, že minulý rok bol úspešný, okrem dosiahnutých hospodárskych výsledkov sme udržali naše priority – bezpečnosť, spoľahlivosť a minimálny vplyv na životné prostredie na vysokej úrovni.

Energie hýbu svetom a energetika je čoraz viac v popredí. Odstavenie 1. bloku JEV1 prinieslo stratu sebestačnosti Slovenska vo výrobe elektriny. V minulom roku tvoril dovoz 3 %. Dramatickejší skok nás čaká po odstavení aj 2. bloku na konci tohto roka. Vďaka bohatej histórii a skúsenostiam, vzhľadom na meniace sa pomery v energetickom sektore Európskej únie, sa aj u nás živo diskutuje o výstavbe novej jadrovej elektrárne na Slovensku. Nie je to ojedinelá snaha. Okrem prebiehajúcej výstavby vo Fínsku a Francúzsku, Bulharsko podpísalo kontrakt na výstavbu JE v Belene a potrebu výstavby nových jadrových elektrární ohlásila vláda Veľkej Británie. V Taliansku sa tiež ozývajú hlasy za obnovu jadrovej energetiky.

Zvládnutie činností záverečnej časti jadrovej energetiky v oblasti rádioaktívnych odpadov, vyhoreného paliva a vyradovania jadrových zaria-

dení našou spoločnosťou JAVYS poskytuje oporu opodstatnenosti takýchto úvah na Slovensku.

Náš časopis nechce byť iba o energetike, ale aj o dianí v regiónoch a každodennom živote okolo nás. Želáme si, aby ste nám zachovali priazeň aj naďalej a svojimi vlastnými tipmi, nápismi alebo fotografiami obohatili náš časopis.

Ing. Dobroslav Dobák
hovorca

Poslaním spoločnosti JAVYS je bezpečne, spoľahlivo a efektívne prevádzkovať a vyradovať jadrové zariadenia, nakladať s rádioaktívnymi odpadmi a vyhoreným jadrovým palivom, s minimálnym vplyvom na životné prostredie.

Dennodenne riadime, informujeme, vzdelávame a slúžime

Divízia riadenia Jadrovej a vyradovacej spoločnosti zastrešuje široké spektrum činností – od poskytovania informácií zamestnancom i širokej verejnosti, cez správu netechnologického majetku, zásobovania a skladovania, dopravu, odbory organizácie riadenia, integrovaného systému manažérstva, právnych vecí a vnútorného auditu až po riadenie ľudských zdrojov. O niektorých aspektoch práce tejto divízie hovoríme s vrchným riaditeľom Ing. Štefanom Šabíkom.

Vizitka

Ing. Štefan Šabík

Narodený:

1. 10. 1961 vo Vrábľoch

Vzdelanie:

Strojnícka fakulta Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave

Pracovné pozície:

Atómové elektrárne Mochovce – technik investičnej výstavby, asistent riaditeľa, vedúci personálneho oddelenia, vedúci oddelenia prípravy zamestnancov, vedúci odboru zamestnaneckých záležitostí a odmeňovania, námestník riaditeľa pre ľudské zdroje a služby

Slovenské elektrárne, a.s., Bratislava – výkonný riaditeľ pre ľudské zdroje

Aktívna komunikácia so zamestnancami a širokou verejnosťou umožňuje spoločnosti postupne vytvárať prostredie vzájomnej dôvery. Aké komunikačné prostriedky využívate?

Pri stmefovaní pracovného kolektívu a zviditeľňovaní aktivít našej spoločnosti pracujeme s rôznymi komunikačnými nástrojmi. Poskytujeme informácie prostredníctvom intranetu, internetu, ale aj printových materiálov. Zamestnanci oceňujú podujatia rodinného typu, organizujeme pre nich aj spoločenské a športové podujatia. JAVYS Žurnál je jedným z nástrojov komunikácie s externou verejnosťou, ďalším je už spomínaný internet, aplikujeme tiež zodpovedný prístup k médiám. Široká verejnosť využíva naše informačné centrum a novým nástrojom je Občianska informačná komisia Bohunice, ktorú zriadilo Združenie miest a obcí regiónu Jaslovské Bohunice.

Zvýšeniu účinnosti riadenia a včasnej signalizácii nedostatkov a slabých miest v spoločnosti môže napomôcť vnútorný audit. Osvedčil sa tento nástroj v riadení vašej spoločnosti?

Spoločnosť JAVYS si uvedomuje, že je nutné, aby vedenie malo dostatok potrebných informácií týkajúcich sa analýzy a hodnotenia riadenia spoločnosti na všetkých stupňoch, informácie o dodržiavaní noriem a pokynov vedenia spoločnosti, ich nedostatkov a slabých miest. Túto činnosť spoločnosti sme posilnili organizačne aj personálne. Od zavedenia vnútorného auditu očakávame zmapovanie a zlepšenie vnútorných kontrolných a riadiacich mechanizmov jednotlivých procesov v našej spoločnosti. V tomto roku plánujeme okrem iného preveriť stav zaraďovania majetku spoločnosti, prevenciu a evidenciu pracovných úrazov a činnosť bezpečnostno-technickej služby, riadenie pohľadávok a fakturácie.

Jedným z hodnotiacich kritérií prosperujúcej firmy je uplatňovanie systému manažérstva kvality, ktorého súčasťou je precízne spracovaná dokumentácia riadenia...

Patríme k spoločnostiam, ktoré majú vybudovaný systém manažérstva kvality. Potreba spracovania dokumentácie systému manažérstva kvality je logickým dôsledkom požiadavky, aby sme každú opakujúcu sa činnosť realizovali vždy rovnako a veľmi kvalitne. V prípade, že chýba dokumentácia, je to prvý predpoklad nedodržiavania správnych postupov, nedodržiavania podmienok pri realizácii postupov a činností. Hodnotenie

JAVYS

efektívnosti systému riadenia dokumentácie však musí zabezpečiť len také množstvo dokumentácie a v takej jednoduchšej forme, aby to bolo užívateľsky prijateľné.

Vzdelávanie je neoddeliteľnou podmienkou budovania kvalitného tímu. Aký dôraz dávate na túto oblasť?

Vzdelávaniu a príprave našich zamestnancov venujeme veľkú pozornosť. V tejto oblasti sa riadime systémom vzdelávania a prípravy zamestnancov, ktorý je v súlade s vyhláškou Úradu jadrového dozoru SR o odbornej spôsobilosti. Jedným z hlavných cieľov je pripraviť kompetentný personál na plnohodnotné plnenie zverených úloh v oblasti bezpečného prevádzkovania jadrových zariadení. Nemenej dôležitá je snaha, v duchu zásad kultúry bezpečnosti, minimalizovať podiel ľudského faktora na vzniku prevádzkových udalostí. Zamestnanci si popri predpísaných školeniach zvyšujú kvalifikáciu účasťou na kurzoch manažérskej a jazykovej prípravy, ale i kurzoch z informačných technológií.

Spokojnosť zamestnancov závisí od podmienok a prostredia, ktoré pre nich spoločnosť vytvorí. Aký sociálny program ponúkate?

V rámci sociálneho programu sú realizované činnosti, ktoré sú hradené z troch zdrojov: sociálneho fondu, nákladov organizácie a použiteľného zisku. Medzi najdôležitejšie aktivity sociálnej politiky patrí napr. doplnkové dôchodkové sporenie s cieľom umožniť doplnkový dôchodkový príjem v starobe alebo invalidite. Ďalej zabezpečujeme stravovanie zamestnancov priamo na pracoviskách. V záujme predchádzania vzniku chorôb z povolania patričnú pozornosť venujeme zdravotnej starostlivosti a poskytujeme rekondičné pobyty. Súčasťou sociálnej politiky sú i príspevky na odber elektriny, na podporu kultúry a športu. Zamestnancom hradíme aj časť nákladov na dopravu.

Po viac ako ročnom pôsobení v energetickom sektore ste pristúpili k personálnemu auditu. Odzrkadlia sa výsledky auditu aj v pripravovanej novej štruktúre spoločnosti?

Tento krok bol nevyhnutný. Spoločnosť prebrala personál a štruktúra viac-menej kopírovala čiastkové činnosti. Ukázalo sa, že niektoré činnosti máme poddimenzované, naopak iné sú predimenzované. Naša spoločnosť bude prechádzať zmenou, ktorá súvisí s vykonávanými činnosťami. Niektoré z činností budú pokračovať, iné zaniknú, ale vzniknú i nové, ktorým bude potrebné venovať zvýšenú pozornosť. Týkajú sa vyradovania V1, koordinácie prípravy nového jadrového bloku, spolupôsobenia na realizácii energetických projektov a zastupovania štátu v nových projektoch, súvisiacich so stratégiou energetickej bezpečnosti štátu. Získané informácie z auditu nám slúžia ako podklad pre nové usporiadanie spoločnosti ešte v tomto roku za podmienok zvýšenej ekonomickej rentability útvarov, podstatného zvýšenia ich výkonnosti a využitia flexibilných zamestnancov na nové činnosti.

Ďakujem za rozhovor.

- mm -

Prevádzka jadrových zariadení JAVYS

Jadrová elektráreň V1

Január 2008

V novom roku 2008 pokračovala prevádzka 2. bloku len s jedným turbogenerátorom TG22, keďže ešte v decembri bol odstavený TG21 pre prebytok výkonu v elektrizačnej sústave. S rozbehom ekonomiky po sviatočných dňoch bol 2. januára o 1.59 h prífázovaný do elektrizačnej sústavy aj turbogenerátor TG21 a o 4.30 h dosiahol 2. blok opäť svoj nominálny výkon. Potom až do konca mesiaca bol blok spoľahlivo prevádzkovaný na výkone 97 % N_{nom} a poskytoval podpornú službu – primárnu reguláciu výkonu.

Výroba elektriny v JE V1

1. blok Odstavený v roku 2006

2. blok

Od začiatku roka 308 783 MWh

Od začiatku prevádzky 79 075 236 MWh

JE V1 155 767 702 MWh

Bohunické spracovateľské centrum RAO

Počet naplnených vláknobetónových kontajnerov 22

Počet odtransportovaných vlákno-betónových kontajnerov na RÚ RAO 31

Republikové úložisko RAO (RÚ RAO)

Počet uložených vláknobetónových kontajnerov 31

Celkový počet uložených vláknobetónových kontajnerov 1 561

JAVYS ekoinfo

Vplyv prevádzok Jadrovej a vyraďovacej spoločnosti, a.s., na životné prostredie január – december 2007

Atmosféra

01 – 12/2007	Aktivita rádionuklidov v plyných výpustiach								
	JE V1			VYZ A1			MSVP		
	Výpusť	Limit	Čerpanie limitu	Výpusť	Limit	Čerpanie limitu	Výpusť	Limit	Čerpanie limitu
Vzácne plyny (TBq)	3,677	2 000	0,184 %	**	*	*	**	*	*
Aerosóly (MBq)	58,142	80 000	0,073 %	4,050	940	0,431 %	1,263	300	0,421 %
Jód (MBq)	63,653	65 000	0,098 %	**	*	*	**	*	*

* limit nie je stanovený ** hodnoty sa nemerajú

Hydrosféra

Váh a Dudváh – limit podľa rozhodnutia č. KÚŽP-1/2006/00273/Fr vydaného KÚŽP Trnava

	Prevádzka	Jednotka	Ročný limit množstva vypúšťaných odpadových vôd	Vypustené množstvo odpadových vôd	% plnenia z ročného limitu	Množstvo odobranej vody z vodnej nádrže Sĺňava
Váh 01 – 12/2007	JAVYS (VYZ, JE V1)	m ³ .mesiac ⁻¹	8 924 688	4 458 956	49,95	13 901 017
Dudváh 01 – 08/2007	JAVYS (JE A1, JE V1)	m ³ .mesiac ⁻¹	315 360	207 360	65,74	-
Dudváh 09/2007	JAVYS (JE A1, JE V1)	m ³ .mesiac ⁻¹	518 400	40 080	7,73	-
Dudváh 10/2007	JAVYS (JE A1, JE V1)	m ³ .mesiac ⁻¹	535 680	43 784	8,17	-
Dudváh 11 – 12/2007	JAVYS (JE A1, JE V1)	m ³ .mesiac ⁻¹	315 360	52 704	16,71	-

Pre obdobie vypustenia vodnej nádrže Sĺňava bolo vydané rozhodnutie, ktorým bolo zvýšené množstvo vypúšťaných odpadových vôd na 200 l/s (september, október).

01 – 12/2007	Aktivita rádionuklidov v odpadových vodách recipientu Váh					
	JE V1			VYZ		
	Výpusť	Limit	Čerpanie limitu	Výpusť	Limit	Čerpanie limitu
Korózne a štiepne produkty (MBq)	22,514	13 000	0,173 %	79,55	12 000	0,66 %
Trícium (GBq)	5 130,1	20 000	25,651 %	231,62	10 000	2,32 %

Viac informácií nájdete na webovej stránke www.javys.sk.

Ako sme prevádzkovali odstavený blok

Jadrová elektrárň V1 produkovala v minulom roku elektrinu len z druhého bloku, pretože prvý blok bol na konci roku 2006 predčasne odstavený. Činnosť odstaveného bloku nám priblížil riaditeľ sekcie prevádzky V1 Ing. Miroslav Obert.

Odpojením turbogenerátorov od siete a ukončením výroby elektriny sa prevádzka bloku jadrovej elektrárne nekončí. Blok vstúpil do procesu ukončovania prevádzky a prípravy na vyradovanie. Naša spoločnosť je naďalej

držiteľkou povolenia na prevádzku a povolenie na vyradovanie sa predpokladá získať až po splnení radu technických a legislatívnych podmienok v roku 2011. Na bloku je ešte vyhorené jadrové palivo – či už v reaktore, alebo v bazéne skladovania, nachádzajú sa tu uskladnené prevádzkové rádioaktívne odpady. V prevádzke zostáva viacej bezpečnostných a prevádzkových systémov pre potreby 1. bloku, ale aj ako podporné systémy pre 2. blok. Neustále musíme dodržiavať vysokú úroveň jadrovej bezpečnosti a kultúry prevádzky počas celého tohto obdobia, pričom našu činnosť kontroluje Úrad jadrového dozoru SR.

Blok je prevádzkovaný v súlade s Konceptiou ukončovania prevádzky JE V1 a je trvalo udržiavaný v režime 5. Čo to znamená?

Prevádzka bloku v režime 5 znamená, že reaktor je odstavený a utesnený, palivo je v aktívnej zóne reaktora, regulačné kazety sú zasunuté v aktívnej zóne, bez napätia v pohonoch regulačných kaziet. Primárny okruh je dochladený a odvod tepla z palivových článkov je zabezpečovaný prirodzenou cirkuláciou. Parametre primárneho okruhu sú udržiavané na podstatne nižších hodnotách ako pri štandardnej prevádzke.

Aké závery vyplývajú z hodnotenia jeho prevádzky za uplynulý rok?

Nemali sme praktické skúsenosti s prevádzkou počas dlhodobého odstavenia s perspektívou následného vyradovania. Mnohé poznatky sme získali v zahraničí z elektrární, ktoré majú za sebou túto skúsenosť. Na základe poznatkov a Konceptie ukončovania prevádzky sme upravili značnú časť prevádzkových predpisov a nastavili stabilný kontrolovaný režim. Stav 1. bloku v dlhodobom režime 5 sa pravidelne mesačne vyhodnocoval. Môžem len konštatovať, že prevádzka 1. bloku v odstavenom stave bola počas celého roka stabilná, bezpečná a spoľahlivá.

Ďakujem za rozhovor.

- mm -

O činnosti OIK Bohunice

Po ustanovujúcej minuloročnej septembrovej schôdzi sa zišli členovia Občianskej informačnej komisie lokality Jaslovské Bohunice v decembri na prvom zasadnutí. O úlohách v roku 2008 hovorí predsedníčka komisie **Mgr. Ale-na Jelušová**.

„Na prvom zasadnutí sme sa okrem plánu činnosti venovali procedurálnym otázkam a rozpočtu na rok 2008. Členovia odsúhlasili spresnenie názvu, ktorý znie Občianska informačná komisia jadrovoenergetickej lokality Jaslovské Bohunice a takisto aj skrátený tvar OIK Bohunice. Do plánovaných akcií komisie sme zaradili pracovné rokovanie s predstaviteľmi spoločností SE ENEL a JAVYS. Pre zástupcov regionálnej a miestnej samosprávy regiónu bude určený seminár na tému Súčasnosť a budúcnosť jadrovoenergetickej lokality Bohunice. Zo stretnutia s členmi OIK EMO očakávame najmä odovzdanie skúseností z niekoľkoročnej činnosti, ale i možnú spoluprácu pri organizovaní podujatí. Nemenej zaujímavá pre členov komisie bude návšteva Jadrovej elektrárne Paks a oboznámenie sa s prácou OIK v tomto regióne. Činnosť komisie plánujeme zviditeľniť prostredníctvom informačnej brožúrky a webovej stránky, aby sme sa aj touto cestou dostali do povedomia obyvateľov regiónu, nadviazali užší kontakt a sprostredkovali odpovede na ich prípadné otázky.“

- mm -

Preprava aj po železnici

V januári boli z BSC RAO prepravené vlákno-betónové kontajnery s upravenými rádioaktívnymi odpadmi po železnici s následnou prekládkou na transportné vozidlo a prepravou na úložisko rádioaktívnych odpadov. Počas preberania bol každý z deviatich kontajnerov skontrolovaný na gama skeneri priamo v mieste uloženia kontajnera v hale Republikového úložiska RAO v Mochovciach. Prvá kombinovaná preprava sa zrealizovala v roku 2006.

Tatiana Éhnová

Pravidelné stretnutie s dozorom

Za účasti predsedu predstavenstva a generálneho riaditeľa JAVYS Ing. Ján Valka a predsedníčky ÚJD SR Marty Žiakovej zhodnotili na sklonku roku 2007 účastníci pravidelného pracovného stretnutia prevádzku a dodržiavanie bezpečnosti jadrových zariadení.

O dosiahnutých výsledkoch v prevádzke spracovateľských technológií a v skladovaní rádioaktívnych odpadov a vyhoreného jadrového paliva hovoril riaditeľ sekcie správy majetku Ing. Miroslav Božík. Konštatoval, že všetky činnosti boli vykonávané bezpečne v súlade s pravidlami radiačnej a klasickej bezpečnosti. Počas roka sa nevyskytli na týchto zariadeniach mimoriadne prevádzkové udalosti.

Informácie o prevádzke JE V1 a realizovanej odstávke na výmenu paliva spojennej s opravami a revíziami na zariadeniach elektrárne poskytol vrchný riaditeľ divízie V1 Ing. Jozef Hutta. Odstavený 1. blok je v režime 5 a nevyrába elektrinu. Veľmi dobré výsledky vo výrobe

elektriny dosiahol 2. blok, ktorý bol prevádzkovaný spoľahlivo bez vážnejších výpadkov. Svoj podiel na tomto výsledku má i skrátená odstávka na výmenu paliva o štyri dni. Ing. Hutta súčasne prezentoval harmonogram vyradovania JE V1, ktorý je rozdelený na dve etapy. V prvej etape v rokoch 2011 – 2015 je plánovaná demontáž neaktívnych častí jednotlivých systémov a všetky aktivity súvisiace s týmito činnosťami. V nasledujúcej druhej etape v rokoch 2015 – 2025 sa predpokladá realizácia prác súvisiacich s demontážou aktívnych častí JE V1. Za pozitívum Ing. Hutta označil skúsenosti z nemeckých a švédskych jadrových elektrární, ktoré sa premietli do stratégie vyradovania JE V1.

Stav plnenia úloh v rámci prvej etapy projektu vyradovania JE A1 hodnotil Ing. Pavol Hiža, poverený zastupovaním vrchného riaditeľa divízie investícií a technickej podpory. Zároveň informoval o podaní žiadosti na realizáciu činností na druhú etapu projektu na roky 2008 – 2016. Zástupcovia úradu požiadali o doplnenie v druhej etape projektu o vybrané činnosti, ktoré prechádzajú z prvej etapy, resp. o návrh alternatívnych riešení.

Účastníci stretnutia sa venovali aj otázkam budovania integrálneho skladu rádioaktívnych odpadov (RAO) v Jaslovských Bohuniciach bez modulu inštitucionálnych RAO, ktorý nie je možné financovať z prostriedkov BIDSF. Jedným z možných systematických riešení skladovania inštitucionálnych odpadov na Slovensku je budovanie integrálneho skladu podľa pôvodnej dokumentácie, na ktorom by sa finančne podieľala aj slovenská strana.

Ing. Ján Horváth

Neváhajte a pridajte k nám do Infocentra JAVYS v Jaslovských Bohuniciach

Spoznáte tu svet atómov a jadrovej energie Ponúkame prezentácie a exkurzie

- Strojovňa, bloková dozorňa a reaktorová sála JE V1
- Bohunické spracovateľské centrum RAO
- Medzisklad vyhoreného paliva
- Republikové úložisko RAO v Mochovciach

Kontaktujte nás a dohodnite si termín návštevy.
Tel.: 033/531 23 31, 33 54, fax: 033/559 15 35, e-mail: info@javys.sk
Otvorené celoročne v pracovných dňoch od 8.00 do 15.00 h

www.javys.sk

TIP NA CYKLOVÝLET

Beckovský hrad

Predstavte si, že idete cestou pod Považským Inovcom do Trenčína a pred Beckovom vás zastaví záhora, pretože nejaký miestny zbohatlík sa tak rozhodol. Potrebuje totiž financovať výstavbu svojho honosného sídla, a tak vyberá mýto. Keď nemáte, tak vám „ponúkne“ pohotovo hneď aj inú možnosť – odpracovať na výstavbe jeho „haciendy“ pár dní, ... však potom môžete spokojne pokračovať ďalej.

Absurdné? Určite dnes, ale nie pred skoro šesťsto rokmi. Vtedy to spravil „podnikateľ“ Stibor.

Aj keď mal najviac zo všetkých okolo, bolo to málo na financovanie prestavby Beckovského hradu, ako aj jeho nákladného života. Prehradil teda dolinu Váhu a nariadil vyberať mýto.

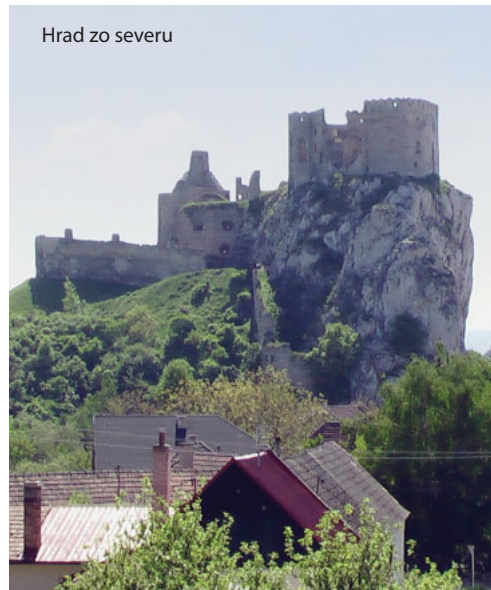
... z práce a potu poddaných bol potom hrad prebudovaný. Pocestní idúci okolo museli na prestavbe hradu odrobiť osem dní, aspoň tak o tom napísal takmer pred 180 rokmi Alojz Medňanský vo svojich „Dávných povestiach o hradoch.“ Stibor prišiel „spoza Tatier“ a čoskoro sa stal najbohatším, najvplyvnejším spomedzi „domácich“ ... a hneď prvý, po kráľovi, ktorý mu postupne daroval veľa hradov aj panstiev za jeho verné služby. Jeho majetky tak narástli, že ho nazývali aj „pánom celého Váhu.“

Pohľad na Beckovský hrad z južného návršia nad hradom

Stibor z niekdajšieho kráľovského hradu, ktorý mal pôvodne ochraňovať severné hranice Uhorského kráľovstva, postupne vytvoril reprezentačné sídlo v renesančnom štýle. Vybudoval horný hrad s kaplnkou, vstupnú bránu a barbakan, do dolného nádvorja umiestnil hradnú posádku, hospodárske budovy a studňu. Horný hrad, do ktorého sa vchádzalo cez padací most, prebudoval na panské sídlo s centrálnym nádvorím obklopeným palácmi. Na starších základoch postavil nový palác. Neskôr hrad vlastnil jeho mladší syn Stibor, a potom potomkovia jeho dcéry Kataríny z rodu Bánffyovcov. Po 200 rokoch, keď zomrel posledný príslušník tohto rodu, sa hrad rozdelil medzi viaceré šľachtické rodiny, ktoré však už nedbali o jeho údržbu. Roku 1729 vznikol v Beckove veľký požiar, ktorý preskočil aj na hrad.

Hrad zo severu

Po značnom poškodení zostal už neobývaný, a potom len čoraz viac pustol, až sa premenil na ruiny. V roku 1996, po dlhej rekonštrukcii, bol Beckovský hrad sprístupnený verejnosti. Dnes je národnou kultúrnou pamiatkou.

V posledných rokoch priestory hradu ožívajú viacerými atrakciami, akými sú jeho dobývanie či otváranie sezóny. V tom čase je tu väčší ruch, na viacerých miestach hradu povievajú pestrofarebné zástavy a vtedy akoby hrad znovu ožil.

Popis cesty do Beckova

Z Jaslovských Bohuníc vyrazíme do Malženíc, kde odbočíme vľavo na štátnu cestu č. 504, ktorá nás privedie do Piešťan. Prejdeme mestom a po pravom brehu Vážskeho kanála, po dobrej asfaltovej ceste, sa vydáme na sever. V Považanoch prejdeme na druhú stranu kanála a až do Nového Mesta n./V. ideme po štrkovej ceste. Obídeme rekreačné stredisko Zelená voda a po vale, spolu so zelenou turistickou značkou, bicyklujeme až po diaľničný podjazd v Beckove, ktorý je na úrovni hradu. Potom už len obídeme miestny futbalový štadión, prejdeme cestu vedúcu obcou a záverečným miernym briežkom sa dostaneme k hradu, ktorý sa tu, na výbežku Považského Inovca, vypína na 70 m vysokom skalnom brale.

Budeme mať za sebou takmer 60 km.

V Trnave si uctili pamiatku Antona Bernoláka

Trnavský kraj je bohatý na mnoho významných osobností, ktoré ovplyvnili spoločenský vývoj nielen na Slovensku. Medzi takéto autority určite patrí aj Anton Bernolák. V Trnave pri pamätníku si 15. januára pripomenuli 195. výročie jeho smrti. Bernolák bol kodifikátor prvého spisovného jazyka, zakladateľ Slovenského učeného tovaríšstva. V Trnave pôsobil v rokoch 1791 až 1797 ako tajomník a kancelár vikariátu. Základy pre kodifikáciu spisovnej slovenčiny našiel v kultúrnej západoslovenčine, ktorá sa historicky vyvinula v oblasti Trnavskej univerzity a jej tlačiarne.

Pomník A. Bernoláka vytvoril Ján Koniarek.

Zvýšia poplatky za odpad

Trnavský magistrát zvýšil poplatok za zber, prepravu a likvidáciu komunálneho a drobného stavebného odpadu o štyridsať percent. Podľa informácií uverejnených na webovej stránke mesta však v porovnaní s obyvateľmi iných krajských miest budú Trnavčania naďalej platiť najmenej. Štvorčlenná trnavská domácnosť v bytovom dome tak ročne za odvoz odpadkov zaplatí 1 680 korún. Mesto tento krok zdôvodňuje zvýšením poplatkov za likvidáciu odpadu pod tlakom stúpajúcich nákladov na tento účel. Posledná cenová úprava sa uskutočnila v roku 2005, odvtedy narástlo množstvo odpadu produkovaného domácnosťami do tej miery, že na sídliskách bolo nutné zvýšiť frekvenciu vyprázdňovania z dvoch na tri razy týždenne. Separovaný zber bol zavedený aj na základných školách, zvýšil sa počet zberných nádob a zvýšila sa frekvencia ich vyprázdňovania z jedného za mesiac na jedno za týždeň.

Mestám a obciam by mal pomôcť krízový fond

Zľava Peter Ryška, Štefan Bošňák, Tibor Mikuš a Ľudovít Daučo

Trnavský samosprávny kraj (TTSK) nadviazal spoluprácu so všetkými regionálnymi združeniami miest a obcí vo svojej územnej pôsobnosti. Stretnutie vedenia TTSK a zástupcov regiónu Jaslovské Bohunice sa uskutočnilo v Trnave 18. januára. Takmer 60 starostov diskutovalo s predsedom TTSK Tiborom Mikušom o možnostiach pomoci a vzájomnej koordinácie pri rozvoji miest a obcí. Na stretnutí bol prítomný aj primátor Trnavy Štefan Bošňák a predseda ZMO, regiónu Jaslovské Bohunice Peter Ryška. „Diskutovali sme o témach, ktoré zaujímajú občanov a súvisia so zlepšením ich života. Ešte pred podpisom memoranda sme predstaviteľom miest a obcí ponúkli diskusiu ohľadom rekonštrukcie ciest a mostov v našom kraji. Takisto sme iniciovali súčinnosti pri vytváraní kalendára významných spoločenských, kultúrnych a politických akcií v kraji, aby sme tieto podujatia organizovali spoločne, ale tiež aby sme napríklad spoločne riešili problémy nadbytočného majetku. Tých tém je prinajmenšom tridsať,“ povedal T. Mikuš na brífingu po stretnutí.

Prítomných bolo takmer 60 starostov z regiónu

Prítomní sa zaoberali myšlienkou založenia krízového fondu, zhodli sa na potrebe združenia peňazí pre prípad živelných pohrôm, nepredvídateľných udalostí či osobných tragédií. Tibor Mikuš naznačil možnú víziu realizácie fondu: „Keby sme sa rozhodli všetci prispieť ročne do tohto fondu povedzme 20 korunami, sme schopní v tomto roku vytvoriť krízový fond vo výške 11 miliónov korún. Tieto peniaze by sme mohli použiť tam, kde si to situácia vyžiada. Príkladom je obec Podbranč. Voda odniesla most, škoda bola vyčíslená na 1 a pol milióna korún. Obec na to nemala finančné prostriedky, preto sme pomohli a vďaka našej pomoci bol v reálnom čase most dobudovaný tak, aby sa sprístupnila časť obce.“

Autorka článkov na dvojstrane: Eva Pristašová

Fotografie: Ivan Krajčovič, Gabriel Kopúnek, Pavol Bohunický, archív ZsM

REGIÓN

Nový hlavný kontrolór Trnavského samosprávneho kraja

Prvé tohtoročné zasadnutie zastupiteľstva Trnavského samosprávneho kraja (TTSK) sa konalo v stredu 6. februára. Na tomto zasadnutí sa uskutočnila voľba hlavného kontrolóra. Novým hlavným kontrolórom sa stal Ľudovít Daučo, ktorý doteraz pôsobil na TTSK ako zástupca predsedu pre školstvo a zdravotníctvo. O post hlavného kontrolóra sa uchádzalo celkovo desať kandidátov, jeden však nesplnil podmienky. Vo voľbách získal Ľudovít Daučo dvadsaťdva z tridsiatichštyroch odovzdaných platných hlasov, kandidát KDH Jozef Klokner deväť a nezávislý uchádzač Anton Železník tri. Ostatní nezískali ani jeden hlas. Nástupcom Ľudovíta Dauča vo funkcii podpredsedu bude Augustín Pullmann, za ktorého hlasovalo 24 z 30-ich prezentovaných poslancov krajského zastupiteľstva.

Odchádzajúci hlavný kontrolór D. Drozda blahoželá Ľ. Daučovi k zvoleniu.

Župné štipendiá pre stredoškolákov

Stredoškoláci zo škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK budú pri štúdiu podporovaní tzv. župnými štipendiami. Poslanci krajského parlamentu schválili nariadenie, ktoré upravuje podmienky pre udeľovanie týchto štipendií. Trnavská župa tak chce uľahčiť prístup ku vzdelaniu a zvyšovaniu zamestnanosti na trhu práce žiakom ohrozeným sociálne znevýhodneným prostredím. Takisto sa štipendiami budú oceňovať významné výsledky a aktivity v oblasti vzdelávania a športovej reprezentácie škôl. Štipendiá majú byť aj motiváciou k zapájaniu študentov do vedomostných, literárnych, výtvarných, umelecko-remeselných a športových súťaží. Na župné štipendiá vyčlenila župa v rozpočte 2 milióny korún, z toho 1,7 milióna je určených pre sociálne slabších študentov. Zvyšných 300-tisíc bude rozdelených

za mimoriadne výsledky v športe a olympiádach.

Štipendiá z Nadácie DAR dostali talentovaní študenti už v minulom roku pri príležitosti Medzinárodného dňa študentstva.

Otvorili výstavu Štefana Cyrila Parráka

Stálu výstavu trnavského zberateľa Štefana Cyrila Parráka si môžu milovníci slovenského ľudového umenia pozrieť od 24. januára v Západoslovenskom múzeu, ktorého zriaďovateľom je Trnavský samosprávny kraj. Pri príležitosti 120. výročia narodenia tejto výnimočnej osobnosti môžu návštevníci múzea obdivovať reprezentačný výber z jeho zbierky v počte viac ako 350 predmetov. Jeho kolekcia predmetov tvorí jeden z pilierov zbierkového fondu Západoslovenského múzea. Podľa slov kurátorky výstavy Anety Cintulovej sa Parrák vo svojom zberateľstve zameriaval na slovenské ľudové umenie ako celok: „Základ jeho zbierky tvorí keramika, predovšetkým fajansa zo západného Slovenska. Časom sa jeho zberateľský záujem rozšíril i na predmety historické, a to nielen slovenskej, ale i zahraničnej proveniencie.“

Stálej výstave dominuje fajansová produkcia známych džbankárskych dielní západného Slovenska. Okrem toho sú vystavené aj drevené sakrálné plastiky, medovníkové formy, črpáky a vyrezávané piesty na mangľovanie prádla – dary lásky, ľudový nábytok. „Veľmi hodnotnou časťou Parrákovej zbierky je kolekcia malieb na skle so sakrálnou tematikou“, povedala Cintulová.

Štefan Cyril Parrák bol samouk, pôvodne vyučený pekár – cukrár. K zberateľstvu sa dostal náhodou, ale venoval mu väčšiu časť svojho života i majetku. Časom svoje zberateľské umenie rozšíril i o historické predmety. V päťdesiatych rokoch odovzdal svoju zbierku štátu.

Fašiangy v Žemberovciach

Veselo bolo v Žemberovciach v prvú februárovú sobotu, kedy obec organizovala už tradičný fašiangový sprievod maškár. Do ulíc obce usporiadatelia pritiahli každého, kto má rád dobrú zábavu. Fašiangový sprievod začal ráno o 8. hodine pred zdravotným strediskom. Maškary od výmyslu sveta prechádzali obcou až do popoludnia, kedy ich rozohnal neutíchajúci dážď. Klopali na dvere od domu k domu a od štedrých domácich dostali sladkú poživu. Vodiči prechádzajúci obcou sa museli za prejazd Žemberovcami „vykúpiť“ a tak do košíka pribúdali nielen mince, ale aj originálne a praktické drobnosti. Za odmenu dostali od organizátorov sladké pečené a vysmážané fašiangové dobroty. Súčasne od skorého rána prebiehala v centre obce tradičná zabíjačka a pochutnať si tak bolo možné aj na domácich zabíjačkových špecialitách. Deň bohatý na zábavu ukončila vo večerných hodinách fašiangová veselica s polnočným pochovaním basy v miestnom dome kultúry. -sak-

Prezidenti SR a ČR navštívili Topoľčianky

Posledná zahraničná návšteva prezidenta Českej republiky Václava Klauša na Slovensku sa 11. januára 2008 končila návštevou Topoľčianok, ktoré boli letným sídlom prvého prezidenta Československej republiky T. G. Masaryka a ďalších prezidentov. Návštevu obce začali obidvaja prezidenti v kaštieli, v ktorom sa nachádza aj pracovňa T. G. Masaryka a historická knižnica. Po prehliadke zámku sa na kočiaroch previezli do Národného žrebčína, š. p., kde ich privítal riaditeľ NŽ Topoľčianky Ing. Michal Horný. Jazdci NŽ v historickej jazdarni predviedli prezidentom a obom prvým dámam štvorylku lipicanských žrebčov, Topoľčiansku jazdeckú školu a chovné žrebce z génových rezerv Národného žrebčína. Potom na kočoch prešli obcou a prezreli si Hipologické múzeum NŽ. Riaditeľ NŽ obom prezidentom odovzdal kópiu obrazu T. G. Masaryka na koni Hektor pred topoľčianskym zámkom. Po návšteve múzea sa kolóna previezla do parku do Poľovníckeho zámku ŠL B. Bystrica, odštepny podnik Topoľčianky, kde ich privítal generálny riaditeľ Lesy SR, riaditeľ odštepneho závodu Topoľčianky Ing. Határ. V poľovníckom zámočku sa obaja prezidenti so sprievodom naobedovali a odišli si pozrieť zubriu zvernicu.

Prezidenti SR a ČR v historickej knižnici v zámku Topoľčianky

Text a foto: Pavol Čepček

Minister ocenil vojakov

Vojakom, ktorí sa vrátili z operácií KFOR a ALTHEA, odovzdal 31. januára 2008 na Námestí hrdinov v Leviciach medaily za službu v pozorovateľských a mierových misiách novovymenovaný minister obrany Jaroslav Baška s náčelníkom Generálneho štábu ozbrojených síl SR generálom Ľubomírom Bulíkom. Po polročnom pôsobení v Kosove pod velením NATO sa vrátilo 130 príslušníkov slovenského kontingentu operácie KFOR a z operácie Európskej únie ALTHEA sa vrátilo 39 príslušníkov a štyria príslušníci, ktorí pôsobili vo veliteľstve EUFOR. V operácii KFOR sa doteraz vystriedalo 1 421 vojakov a v operácii ALTHEA celkovo 140 príslušníkov OS SR. Po slávnostnom nástupe minister navštívil 13. mechanizovaný prápor Levice, kde slávnostne odovzdal do užívania nový výcvikový systém JAKUB Climbing. Špeciálny výcvikový komplex bude slúžiť príslušníkom levického práporu pri výcviku v lezení, zdolávaní prekážok, zlaňovaní a taktike. -sak-

REGIÓN

Čaro výšivky Milana Hlôšku

Vernisáž výstavy v Nitre

Pôvodom Starotekovčan Milan Hlôška, žijúci v Nitre, je verejnosti známy predovšetkým ako vynikajúci fotograf. Svoj vzťah k ľudovému umeniu rozvíja prostredníctvom fotoobjektívu už takmer polstoročie. Zaznamenáva tradície, kroje i architektúru. Krása výšiviek stvárnená na ľudových krojoch ho podnietila k ďalšej záľube, k vyšívaniu. Ako sám hovorí, náhoda chcela, aby sa tejto činnosti začal venovať: „Po zlomení pravej ruky som si musel zlepšiť motoriku prstov a tak som sa začal zaoberať ručnými prácami. To bol základ môjho vyšívania, ktorému sa venujem najmä v zimnom období.“

Jeho práce mala možnosť prvý raz vidieť verejnosť pred štyrmi rokmi v Tekovskej knižnici v Leviciach a začiatkom februára ich mohli obdivovať aj obyvatelia mesta pod Zoborom. Pod názvom ČARO VÝŠIVKY výstavu zorganizovalo Krajské osvetové stredisko Nitra. Priateľov a obdivovateľov tvorby M. Hlôšku privítala na vernisáži riaditeľka KOS Nitra Mgr. Daniela Gundová. Tvorbu všetkým predstavila odborná pracovníčka Mgr. Ľudmila Struková: „Veľa ľudí pozná Milana Hlôšku ako uznávaného fotografa a netuší, že vie vytvárať aj krásne výšivky, ktoré sú rovnako krásne z rubu i líca. Jeho záujem je venovaný plnej výšivke tak vo viacfarebnom, ako aj jednofarebnom prevedení a technike výrezovej výšivky. Najzaujímavejšie sú jeho miniatúrne obrázky vyšívané jednou niťou mulinky.“ Pozdravy vzácnemu rodákovi odovzdala starostka Starého Tekova JUDr. Zdenka Bednáriková: „Každá obec by mala byť tak hrdá na svojho rodáka, ktorý nádherným spôsobom približuje, prezentuje a vyzdvihuje svoju obec po celý svoj život, ako sme my Starotekovčania. Teší nás aj to, že nikdy nechýba na našich spoločenských podujatiach a je veľkou podporou nášho kultúrneho života. Ďakujeme mu za všetko, čo pre svoje rodisko robí a odovzdávame mu od jeho priateľov a blízkych úprimné pozdravy s priáním pevného zdravia a energie do ďalšej tvorby.“ -sak-

la Gundová. Tvorbu všetkým predstavila odborná pracovníčka Mgr. Ľudmila Struková: „Veľa ľudí pozná Milana Hlôšku ako uznávaného fotografa a netuší, že vie vytvárať aj krásne výšivky, ktoré sú rovnako krásne z rubu i líca. Jeho záujem je venovaný plnej výšivke tak vo viacfarebnom, ako aj jednofarebnom prevedení a technike výrezovej výšivky. Najzaujímavejšie sú jeho miniatúrne obrázky vyšívané jednou niťou mulinky.“ Pozdravy vzácnemu rodákovi odovzdala starostka Starého Tekova JUDr. Zdenka Bednáriková: „Každá obec by mala byť tak hrdá na svojho rodáka, ktorý nádherným spôsobom približuje, prezentuje a vyzdvihuje svoju obec po celý svoj život, ako sme my Starotekovčania. Teší nás aj to, že nikdy nechýba na našich spoločenských podujatiach a je veľkou podporou nášho kultúrneho života. Ďakujeme mu za všetko, čo pre svoje rodisko robí a odovzdávame mu od jeho priateľov a blízkych úprimné pozdravy s priáním pevného zdravia a energie do ďalšej tvorby.“ -sak-

Avarské nálezy v Tekovskom múzeu

Svoje archeologické zbierky prezentuje od 22. januára v Dobóovskom kaštieli levického hradného areálu Podunajské múzeum v Komárne. Exponáty, ktoré jeho pracovníci spoločne s riaditeľom múzea Ing. Jozefom Csütörtökyom, CSc. priniesli do Levíc, patria medzi najvýznamnejšie objavy avarského umenia na území Karpatskej kotliny. Veľká časť vystavených predmetov je významná aj z hľadiska európskeho archeologického bádania. Pozoruhodné sú predovšetkým nálezy z jazdeckých hrobov neskorotekovského pohrebiska (Lodenice Komárno). „Výstavu pripravili naši kolegovia múzejníci z Podunajského múzea v Komárne, s ktorými spolupracujeme od začiatku 80-tych rokov. Na pôde Tekovského múzea sa prezentovali veľmi úspešne už niekoľkokrát a teší nás, že tentokrát obohatili naše výstavné priestory pútavou výstavou na tému život a kultúra Avarov,“ uviedol riaditeľ TM Levice PhDr. Ján Dano. Podunajské múzeum v Komárne dokumentuje región Podunajska už vyše 120 rokov. Vo svojich zbierkach uchováva viac ako 136-tisíc predmetov, z ktorých mimoriadne vzácne exponáty – avarské nálezy, sú v múzeu v Leviciach inštalované do konca marca. -sak-

Výstavu verejnosti predstavil Mgr. Pavel Paterka z Podunajského múzea v Komárne.

Február v záhradke

Aj keď príroda ešte v záhrade spí, my si môžeme naše jarne záhradníčenie pekne v teple domova naplánovať. Premyslieť si, čo chceme na jar sadiť, čo je kde vhodné pestovať a ktoré plodiny treba obmeniť.

Nakreslime si, kam vysadíme hlavné plodiny, akú rastlinu použijeme ako predplodinu a ktorú ako následnú. Určite nám potom pôjde práca lepšie od ruky.

Pozor na zásoby

Miestnosť, v ktorej máme minuloročné zásoby, by sme mali dostatočne vetrať, aby sa tu neusadila pleseň. Je dobré skontrolovať, v akom stave sa naša úroda nachádza. Ak koreňová zelenina vysychá, treba zvýšiť vlhkosť, ale nie tak, že ju budeme kropiť. Mierne polievať môžeme iba podlahu, poprípade pokropíme kanvou steny. Úplne uschnuté alebo nahnité kusy okamžite likvidujeme.

Zakladáme parenisko

Pre tento čas – zhruba od polovice mesiaca – sa najlepšie hodí poloteplé parenisko. Ako zahrievací substrát použijeme v tomto prípade zmes starého lístia a slamy, poprípade králičieho hnoja, ktorú sme už na jeseň poliali horúcou vodou a uložili na chránenom mieste, aby nepremrzala. Ak sme to nestihli, nie je nič stratené. Opatríme si čerstvý konský hnoj, premiešame ho s troškou suchého lístia a vedľa pareniska urobíme z tejto hmoty hromadu v tvare kocky. Nebudeme ju utláčať, aby mali teplotovné baktérie dostatok vzduchu a mohli sa čo najrýchlejšie rozmnožiť.

Rexton: Kráľovičov povoz

Na Rexton sa dobre pozerá a vyžaruje z neho istá dávka solidnosti a rodičovskej zodpovednosti. Vyvážené proporcie panujú celému autu a svetlá výška 206 mm napovedá o schopnostiach dostať sa aj mimo bežných spevnených ciest. Interiéru dominuje kruh všade, kde

oko spočinie. Kruhovité sú prehľadné ukazovatele otáčok, rýchlosti a stavu prevádzkových kvapalín. Okrem toho je do kruhu usporiadané ovládanie vykurovania a klimatizácie a kruh dominuje aj stredovej konzole s audio sústavou. A nakoniec je kruh aj na stredovej laktovej opierke. Keď spomíname vnútro, nemôžeme zabudnúť na výbavu. Na jej zozname nájdete všetko, čo čakáte v tomto segmente. Kožené sedadlá s účinným päťstupňovým vyhrievaním, tempomat, automatickú prevodovku s možnosťou sekvenčného radenia, ESP, kontrolu zjazdu z kopca aj drobnosti ako priehradku na mobilný telefón či elektrické rozmrazovanie čelného skla. Sedíte v pohodlných kreslách, vďaka rázvoru 2 820 mm sa zadní pasažieri na nič nestážujú, jazdu si vychutnávajú v príjemnom plavnom pohybe. Akurát strecha by mohla byť o pár milimetrov vyššie. Mäkké odpruženie sa autu s rámovým podvozkom veľmi dobre hodí, aj automat radí primerane hladko. Jediné, čo občas vyženie na čelo kropaj potu, sú brzdy. Na ich ovládanie treba nečakane veľkú silu. Keď sa na diaľnici pozabudnete a pritlačíte trochu viac na „pílu“, pripraví vám horúcu chvíľku. A motor? Na ten sa spoľahnite. Päťvalcový agregát s priamym vstrekaním nafty common rail tretej generácie pracuje bez toho, aby vás o tom musel zbytočne informovať. Z objemu 2 696 cm³ vyžmýkate výkon 137 kW (186 k) pri 4 000 otáčkach za minútu, krútiaci moment vás podporí hodnotou 402 Nm v rozpätí 1 600 až 3 000 otáčok za minútu. S tým sa nestratíte na diaľnici ani v teréne. Pokojnú jazdu v každom režime má na starosti stály pohon všetkých kolies s rozdelením 40 % na prednú nápravu a 60 % na zadnú. Batožine sa ušlo v základnom usporiadaní 935 litrov priestoru, po sklopení sedadiel, prípadne posunutí umne vyriešenej mreže vo vyhotovení N1, naložíte až 1 524 litrov. Dost' miesta na prevezenie napríklad písacieho stola s pracovnou doskou dĺžky 160 cm. Posledné, čo by mohlo vyvolávať obavy, je spoľahlivosť a životnosť vozidla. Ale keď vidím, že po našich cestách sa ešte stále pokojne prehánajú staré modely Musso, ani v prípade Rextona by som si nerobil ťažkú hlavu.

Foto: Ssangyong

Biba a jej „família“

Herečka, moderátorka a teraz aj mama na plný úväzok – to je Bibiana Ondrejková. Po krásnych hereckých príležitostiach v nitrianskom a trnavskom divadle, si užíva svoje dve dcéry. Staršia Bibka bude mať v máji 4 a mladšia Grétka 2 roky. Okrem svojich dvoch lások však stíha aj dabing, moderovanie a vystupovanie v divadle.

Ako sa to popri dvoch malých dievčatkách dá všetko stíhať?

Snažím sa prácu organizovať tak, aby som končila okolo štvrtej a stíhala Bibkinu škôlku. Grétka

je cez deň s mojimi rodičmi, ktorí si postavili domček neďaleko od nás. Bez nich by som to určite nevládala. Okrem toho nepracujem každý deň 8 hodín, takže to striedam. Sú dni, keď pracujem od rána do večera, ale aj voľné, ktoré si potom s babami naplno vychutnávam.

Vychutnávaš si aj to, že sú to dievčatká? Myslím tým vrkoče, copíky, šatôčky, čačky...

Občas si ich parádím, ale až tak to neriešim. Tým, že bývame v rodinnom dome v Dunajskej Lužnej, sú často v teplákoch celý deň, vtedy sú športovo založené a veru aj poriadne blatovo naložené. Bibka je možno väčšia parádnica a tanečnica, Grétka je zas taká horolezkyňa. Veľmi rada sa predvádza a skáče z okennej parapety na gauč. Naším návšteväť sa pri tom zatajuje dych, ale my sme trénovaní a vieme, že je to v pohode.

Aký majú dievčatá medzi sebou vzťah? Nesúperia o tvoju pozornosť?

Na začiatku, keď sa narodila Grétka, to bolo trochu ťažšie. Vtedy bola Bibka poriadne tvrdohlavá a na sestričku žiarlila. Dnes je to omnoho lepšie. Je až dojemné, keď sa ráno budia a hneď si dajú pusku. Ale samozrejme, že sa aj občas pobijú kvôli nejakej hlúposti, napr. o fixku.

Pýtam sa na to zámerne, pred Vianocami ti totiž vyšla knižka „O dievčinke Julke“, ktorá presne opisuje situáciu, keď sa do rodiny narodí druhé dieťa a aký stres má z toho to prvorodené.

Ono to celé vzniklo samé od seba. Ešte som bola tehotná a Bibka dostala záchvat zúrivosti a nevedela som si s ňou poradiť. Vtedy som jej začala rozprávať o takej istej zúrivej dievčinke Julke, s ktorou by to dopadlo katastrofálne, keby sa nepolepšila a odvtedy bola dievčinka Julka naša kamarátka a rozprávali sme si o nej príbehy. No a raz pri tom bola aj moja kamarátka Evita, ktorej sa to zapáčilo a navrhla mi, nech napíšem knižku. Za pár mesiacov bola na svete.

Knižka je kúzelná, ja som si zapamätala napr. rozprávky o tom, ako sa dievčinka Julka nechcela pripútať v autosedačke, ako nechcela pustiť mamu do práce či ako brala hračky domov zo škôlky – jednoducho také zo života. Ale tá posledná, vianočná je trochu iná...

Tú som venovala svojim starým rodičom. Jednu noc som písala a písala,

nejako sa mi do toho priplietli anjeli a môj dedko, ktorý už zomrel. Keď som ju dopísala, bolo už ráno a ja som zistila, že je to presne deň, kedy sa môj dedko narodil. Je to taká magická rozprávka a keď som ju potom doma čítala, všetci sme plakali...

Família – to nie sú iba tvoje dievčatká a manžel, ale aj relácia, ktorú moderuješ už roky v STV. Prináša veľa ťažkých a smutných rodinných príbehov. Ako ju vnímaš ty?

Moderujem ju už 8 rokov, týždeň čo týždeň náš štáb nakrúca príbehy a osudy rodín po celom Slovensku. Ja nastupujem až v štúdiu, kam si pozývam odborníkov, najčastejšie psychológov a spolu rozoberáme natočené príbehy. Veľmi vo mne rezonoval napr. príbeh utýraného dievčatka, ktoré takmer na smrť dobili vlastní, opití rodičia. Jej teta a strýko si ju už predtým chceli adoptovať, ale nestihli. Dievčatko je ťažko psychicky aj fyzicky poškodené, na úrovni 4-ročného dieťaťa, teraz dostáva veľa lásky od tety a strýka, ktorým sa ju neskoro, ale predsa podarilo adoptovať. Silný bol aj príbeh Mariky, ktorú týral jej vlastný manžel a ona nenašla nikde pomoc. Chcela ochrániť seba a svoje deti a tak ho otráвила rohypnom. Teraz sedí za to vo väzení. Tie príbehy sú jedinečné a vždy sa ma dotýkajú. O to viac si vážim svoju vlastnú rodinu a moje problémy sa oproti týmto stávajú maličké a smiešne.

Nekončíme ale rozhovor takto smutne. Čo nového ťa ešte v tomto roku čaká, na čo sa tešíš?

Vždy ma poteší, keď stojím na javisku a hrám. V divadle West mám dve inscenácie a veľmi rada by som si zahrála aj v nitrianskom divadle. S Katkou Brychtovou sme sa pustili do písania filmového scenára, no a čo sa týka televízie, aj tam mám plány, ale sú ešte skôr v rovine snov a o tých sa nerozpráva...

Zdravie z čerstvých štiav

Výborne chutia a vášmu telu práve teraz v zime dodajú veľa vitamínov, minerálov a enzýmov. Čerstvé zeleninové a ovocné šťavy čistia organizmus, podporujú trávenie, znižujú nadváhu, odstraňujú únavu a dodávajú telu energiu...

Jablková šťava

Bohatá na betakarotén, kyselinu listovú, vitamín C. Poskytuje aj vitamíny skupiny B a vitamín E. Z ďalších látok má bohaté zastúpenie draslík, fosfor, horčík. Šťava z jablák sa môže miešať so zeleninovými šťavami. Užitočná je pri horúčkach a zápaloch, ale aj pri redukcii hmotnosti.

Hroznová šťava

Poskytuje veľkú dávku vitamínu C a E a menšie množstvo vitamínov B₁, B₂ a B₃. Hroznová šťava pomáha pri vylučovaní kyseliny močovej z tela.

Šťava z bielej kapusty

Dodáva kyselinu listovú, vitamín C, E, vitamíny skupiny B. Odporúča sa piť pri žalúdočných a dvanástnikových vredoch, pri zápche, problémoch s pečeňou. Takisto pomáha pri prekonávaní alkoholovej „opice“. Častá konzumácia kapustovej šťavy z tela vyplavuje jód, ktorý je potrebný na správnu funkciu štítnej žľazy. Kapustovú šťavu možno miešať s mrkvovou šťavou.

Cviklová šťava

Podporuje tvorbu červených krviniek. Šťava z cvikly obsahuje organické minerálne soli, ktoré obnovujú bunkové tkanivá vážne poškodené dlhodobou konzumáciou alkoholu. Cviklová šťava blahodarne pôsobí na poškodenú pečeň. Má horkú chuť, a preto je vhodné ju zriediť.

Naša krížovka – slovenské príslovie

slovenské príslovie	hudobná skupina	dezinfekčná tinktúra	recept (skr.)	vrchol stážňa	starorímsky úradník	doska na valkanie cesta	Pomôcky: AHO, BOMS, ANAPA	kryptón (zn.)	fínsky spisovateľ	otroci (básn.)	kamerunský futbalista	syr, po česky	amerícium (zn.)	Pomôcky: YSAT, EDIL, PAPIN	2. časť tajničky	neporyfovala
združenie monopolov							značka autobusov náš národný park							ECV okr. Komárno		
1. časť tajničky														francúzsky člen povrch tela		
pascal (zn.)			druh žaby Indián					oblej vriacou vodou masť proti reume					úder nohou páska, po anglicky			
zn. elektrospotrebičov				šire polia mexické sídlo					kód Indie čistidlo na motory			Tobiáš (dom.) nemecké sídlo				
lipa, po česky					plemeno náčelník kozákov					tienidlo na lampe zápasník s bykami						
čiernomorský prístav						notový zápis (hud.) judejský kráľ					ruby návod, poučenie					
Fujala Oto	odkvap, po česky	vojenská jednotka 4. časť tajničky					vytvárajme Tomáš (dom.)							otravné látky (skr.) vyhynutý kočovník		
sibírsky veľtok			masť, po česky chyt' (nár.)					nástenný gobelín tyčinka na pery					jap. lovyk- ňa perál Olympia (dom.)			
základ lodnej kostry				praobyvateľ N. Zélandu básnický zápor					americké muž. meno ECV okr. D. Kubín			okresný výbor (skr.) hokejový klub (skr.)			voltampér (zn.)	starorímska minca
textilné výrobné družstvo							3. časť tajničky									
francúzsky fyzik						Jožko (dom.)					kaprovitá ryba					

Riešenie z predchádzajúceho čísla: ČLOVEKA CHYTAJÚ ZA SLOVO, KRAVU ZA ROHY.